

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1900. Första Kammaren. N:o 8.

Torsdagen den 8 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets nästlidne dag bordlagda utlåtande n:o 19 äfvensom lagutskottets samma dag bordlagda utlåtande n:o 6.

Upplästes en inkommen skrifvelse af följande lydelse:

Till Riksdagens Första Kammare.

Sedan jag blifvit af kammaren vald dels till ledamot af Riksdagens bankoutskott och dels till ledamot af det särskilda utskott, hvilket blifvit tillsatt för behandling af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete m. m., får jag, som i slutet af nästlidne januari månad drabbades af en sjukdom, från hvilken jag ännu ej blifvit återställd, härmed vördsamt hemställa om befrielse från uppdraget att vara ledamot af det särskilda utskottet. Stockholm den 8 februari 1900.

A. Asker.

På gjord proposition beslöt kammaren befria herr Asker från uppdraget att vara ledamot i särskilda utskottet.

Herr talmannen yttrade derefter, att han finge föreslå, det kammaren ville besluta att vid det sammanträde, som komme att hållas nästa lördag, företaga val af en ledamot i särskilda utskottet efter herr Asker.

Detta förslag antogs.

Vidare anförde herr talmannen, att han, efter öfverenskom-
melse med herr talmannen i Andra Kammaren, finge hemställa,
att vid det sammanträde, som komme att hållas onsdagen den 14
i denna månad, måtte anställas val af valmän jemte supplean-
ter för utseende af Riksdagens justitieombudsman och hans efter-
trädare.

Denna hemställan bifölls.

Herr *Fränckel* afgaf en motion, n:o 31, i anledning af Kongl.
Maj:ts proposition med förslag till lag angående ersättning för
skada till följd af olycksfall i arbete m. m.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Kammaren åtskildes kl. 2,40 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 10 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Justerades protokollet för den 3 i denna månad.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtanden:

n:o 2, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. hof- och slottsstaterna;

n:o 3, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet;

n:o 4, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet; och

n:o 20, angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit, sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor; äfvensom

bevillningsutskottets betänkande n:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändrad ordning för upptagande i riksstaten af inkomstiteln bevilning af fast egendom samt af inkomst.

Företogs val af sex revisorer för granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sistlidna år, hvilken granskning skall taga sin början den 1 nästinstundande oktober; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

herr Grundberg, L., ledamot af Riksdagens Första Kammare,	med 81 röster,
» Lybeck, C. U. S., ledamot af Riksdagens Första Kammare,	» 81 » ,

herr Pettersson, Fredrik Emil, ledamot af Riksdagens Första Kammare,	med 81 röster,
» Berg, Gustaf Axel, ledamot af Riksdagens Första Kammare,	» 80 » ,
» Ulf, G. E., kommandör vid kongl. flottans reserv,	» 80 » ,
» Ehrenborg, C. G. S., ledamot af Riksdagens Första Kammare,	» 78 » .

Företogs val af tre revisorssuppleanter för granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sistlidna år; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

greffe Posse, K. A., ledamot af Riksdagens Första Kammare,	med 65 röster,
herr Berg, Gustaf B., ledamot af Riksdagens Första Kammare,	» 63 » ,
» Torelius, P. G., ledamot af Riksdagens Första Kammare,	» 53 » .

Företogs val af tjugufyra valmän för utseende af revisorer och revisorssuppleanter för granskning af riksbankens afdelningskontors i Göteborg, Malmö, Luleå, Östersund, Vexjö, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Hernösand, Falun, Örebro, Umeå, Linköping, Mariestad, Gefle, Karlskrona och Visby räknenskaper och förvaltning; och befunnos, efter valförrättningens slut, hafva blifvit till valmän utsedde:

herr Berg, Gustaf Axel,	med 66 röster,
» Bergman.....	» 66 » ,
» Berlin	» 66 » ,
» Björlin.....	» 66 » ,
» Cavalli.....	» 66 » ,
» Falk, Knut H.,	» 66 » ,
» Fröberg	» 66 » ,
» Grundberg	» 66 » ,
» Hasselrot	» 66 » ,
greffe Klingspor, Philip,.....	» 66 » ,
» Lewenhaupt	» 66 » ,
herr Lundeberg	» 66 » ,
» Moberg	» 66 » ,
» Nyström, Thomas,.....	» 66 » ,
» Pehrsson, John,	» 66 » ,

herr Ridderbjelke	med 66 röster,
» Sanne	» 66 » ,
friherre Sparre, Knut U.,	» 66 » ,
herr Stephens	» 66 » ,
» Tham, F. A. Sebastian,	» 66 » ,
» Unger	» 66 » ,
» Walldén	» 66 » ,
» Wijk	» 66 » ,
» Tamm, C. August,	» 65 » .

Företogs val af sex suppleanter för de valmän, som af kam-maren fått i uppdrag att utse revisorer och revisorssuppleanter för granskning af riksbankens afdelningskontors i Göteborg, Malmö, Luleå, Östersund, Vexjö, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Hernösand, Falun, Örebro, Umeå, Linköping, Mariestad, Gefle, Karlskrona och Visby räkenskaper och förvaltning; och befunnos, efter valförrätt-ningens slut, hafva blifvit till suppleanter utsedde:

herr Åkerberg	med 65 röster,
» Björklund	» 65 » ,
» Paulson	» 64 » ,
» Walin	» 64 » ,
» Tham, Vollrath,	» 62 » ,
» Törner	» 61 » .

sedan ordningen mellan dem, som erhållit lika antal röster, blifvit genom särskilda lottningar bestämd.

Företogs val af en ledamot i Riksdagens särskilda utskott efter herr Asker; och befans, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedd:

herr Unger	med 60 röster.
------------------	----------------

Föredrogs och hänvisades till särskilda utskottet herr *Fränckels* den 8 innevarande månad bordlagda motion, n:o 31, i anled-ning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete m. m.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 7 och 8 inne-varande februari bordlagda utlåtande n:o 19, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om inledande

af underhandlingar angående afträdelse, under vissa vilkor, till Mecklenburg-Schwerin af Sveriges år 1803 pantsatta besittningar i Tyskland, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

*Lagförslag
ang. ändrade
bestämmelser i
fråga om kungörande af tidsmanträden för afslutande af ting.*

Föredrogs å nyo lagutskottets den 7 och 8 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 6, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 2 § i förordningen den 21 mars 1884 angående kungörande af tiden för allmänna tingssammanträden i vissa domsagor samt för afslutande af ting.

Herr Hasselrot: Då jag nu tillåter mig yrka afslag på en kongl. proposition, som är föranledd af en riksdagsskrivelse, inser jag mycket väl, att jag intager en temligen svag ställning. Det har emellertid allt för ofta i denna kammare, då skrivelser beslutats till regeringen, uttryckligen betonats, att man icke, därför att man afläte en skrivelse, afhände sig sin pröfningsrätt, då frågan föreläge i konkret form. Detta gifver mig anledning hoppas, att, derest det skall kunna visas, att de olägenheter, som äro att befara af det föreliggande förslaget antagande, äro större än de förmåner, som derigenom kunna vinnas, kammaren äfven nu skall vidhålla den uppfattning i frågan, som kammaren uttalat åren 1897 och 1898. Den motion, som ligger till grund först för riksdagsskrivelsen och dermed också för den kongl. propositionen, väcktes af en ledamot på stockholmsbänken i Andra Kammaren år 1897. Den afslogs då i denna kammare utan votering. Samme motionär väckte år 1898 samma motion igen — med samma resultat i denna kammare. Det oakadt väckte samme motionär enahanda motion åter för tredje gången år 1899. Redan denna omständighet skulle, enligt mitt förmenade, vara tillräcklig för att betinga kammarens afslag å motionen.

Jag kan mycket väl förstå, att en motionär, som väcker en motion i en fråga af stor praktisk innebörd eller principiell betydelse, upprepar en sådan motion, till dess den kan vinna framgång. Men att på detta sätt tre gånger å rad upprepa en motion af så minimal betydelse som denna, synes mig visa alldeles för ringa hänsyn till den kammare, som upprepade gånger uttalat sig i en motsatt riktning.

Emellertid var motionen väckt vid 1899 års riksdag och förekom till behandling i kamrarna i februari månad. Sjelf var jag då af en sorglig anledning hindrad att här närvara, och den aktade ledamot på vermlandsbänken, som åren 1897 och 1898 lagt sitt tungt vägande ord emot motionen och som i dag har förfall på grund af sjukdom, var äfven då hindrad att uppträda. Utan att ett ord yttrades eller någon röst höjdes deremot, slank motionen sålnnda igenom i kammaren och föranledde den skrivelse, på grund hvaraf denna kongl. proposition framlagts.

Såsom herrarne behagade finna, gäller förslaget, att kungörelse om tiden för slutting eller — såsom man oftast kallar det — papperslösen skall, i stället för att, såsom enligt nu gällande bestämmelser, uppläsa sist söndagen, innan sluttinget eger rum, uppläsa sist andra söndagen förut.

Ser man flygtigt på saken, kan man nog icke finna det annat än önskligt och lyckligt, att detta kungörande sker så tidigt som möjligt, men jag vågar dock påstå, att en sådan bestämmelse som den här föreslagna skall, om än icke i alla fall, så dock i ganska många medföra rätt svåra olägenheter.

Innan jag går att redogöra för dessa olägenheter, ber jag emellertid att få på det bestämdaste betona, att frågan icke alls berör oss landtdomare. Vår skyldighet är och förblir, förut som efteråt, att utfärda kungörelse om sluttingen, och om detta kungörande skall ske fjorton dagar i stället för åtta dagar förut, medför detta för oss icke det ringaste mera besvär. Det är uteslutande från allmänheten synpunkt, som jag motsätter mig den föreslagna reformen.

Jag är emellertid då först skyldig att nämna, att jag genom samtal med embetskamrater gjort mig förvissad om, att det finnes några smärre domsagor med lätta kommunikationer, der det af Kongl. Maj:t ifrågasatta förfarandet låter sig genomföra utan olägenhet för allmänheten, men jag påstår, att förhållandena i de flesta trakter af landet äro andra, så att tillämpningen af detta förfarande skall för allmänheten medföra sina olägenheter. Särskildt tror jag, att jag i detta påstående skall vinna understöd af härads höfdingarne i domsagor i mellersta och norra Sverige.

Jag skall be att få taga ett konkret exempel. Såsom kammarens ledamöter hafva sig bekant, hålles sista sammanträdet under höstetinget i de domsagor, der den nya tingsordningen är införd, någon af de sista dagarne i november eller de första i december, och sedan eger sluttinget eller papperslösen rum före december månads utgång. I den domsaga, jag förvaltar, har det hittills emellanåt inträffat, att jag kunnat utsätta denna papperslösen till någon dag före jul, men kommer den nya bestämmelsen till stånd, blir sådant mig faktiskt omöjligt. Så som postgången nu är ordnad, måste man, för att vara säker på att få sin kungörelse uppläst i alla tingslagets kyrkor två söndagar före tingsafslutningen, afskicka kungörelsen i god tid, och det är nödvändigt att vara noga här vid lag. Om det icke är lyst ordentligt, kan domvilla föreligga, så att häradsrättens beslut blifva ogiltiga. Detta gör nu, att, om jag skulle vilja hålla sluttinget före jul, jag måste afsända kungörelsen ibland redan i november eller de första dagarne i december, och jag vågar bestämdt icke riskera att utsätta sluttinget så tidigt. Det kan mellankomma svåra ransakningar eller annat, som upptager tiden, men när papperslösen infaller, skola alla utslag och tingsexpeditioner vara färdiga:

*Lagförslag
ang. ändrade
bestämmelser i
fråga om kungörande af tiden för afslutande af ting.*

(Forts)

Lagförslag
 ung. ändrade
 bestämmelser i
 fråga om kun-
 görande af ti-
 den för afslu-
 tande af ting.

(Forts.)

Den nya lagen kommer således att verka så, att i en stor del domsagor, der man hittills kunnat påräkna att papperslösen eger rum före jul, den hädanefter icke infaller förr än den 30 eller 31 december.

Då frågar man: Hvilka olägenheter medför det då för allmänheten, om papperslösen eger rum några dagar förr eller senare? Jo, man får här tänka icke blott på mål och rättegångar, utan äfven på alla dessa ansökningsärenden, förmynderskap, lagfarter, inteckningar och dylikt, och det är ofta nog af icke oväsentlig betydelse för allmänheten, om den utfår expeditionerna i sådana ärenden åtta—fjorton dagar förr eller senare. Jag tänker härvid först och främst på de många, som vid qvartals- och årsskiftet behöfva ordna sina kreditiv och andra affärsangelägenheter. Få de ut sina inteckningar, vare sig nya eller gamla, före jul, hinna de i tid ordna sina affärer till nyåret, men detta är ej möjligt, om papperslösen infaller först den 31 december. — Vidare är att märka, att det ofta händer, att vid sluttingen parter få föreläggande att till nästa ting verkställa någon kommunikation, kalla vittnen eller instämma någon part. Besinnar man nu, att vårtinget stundom börjar den 13 januari, finner man, att, i fall föregående slutting infaller först den 31 december, en sådan part får allt för knapp tid till ombesörjande af sådant.

Kammarens ledamöter finna således, att det är ganska väsentliga olägenheter, som, icke i ett eller par, utan i ganska många fall komma att för allmänheten orsakas af den föreslagna reformen.

Herr justitieministern säger också, att några synnerliga olägenheter icke försports af det nuvarande förfarandet. Deri tror jag herr statsrådet har rätt. Jag har heller icke hört någon annan än motionären klaga öfver de nuvarande förhållandena, och vid sådant förhållande synes det mig icke vara skäl att, för vinnande af några minimala fördelar, underkasta allmänheten de bestämda olägenheter, som skulle följa af den kongl. propositionens antagande.

På grund af hvad jag haft äran anföra, tillåter jag mig yrka afslag å lagutskottets förslag.

Herr Berg, Gustaf Axel: Uppfattningen hos den siste ärade talaren, hvars åsigt i rent juridiska saker jag eljest så viligt brukar följa, kan jag vid detta tillfälle icke biträda. Han sade, att den föreliggande frågan vore af högst minimal betydelse. Jag erkänner villigt, att den icke är stor, men jag vågar på samma gång påstå, att det är en riktig princip, som här förfäktas, och jag skulle därför för min del mycket beklaga, om kammaren i år afslöge denna åtgärd, som kammaren förra året — såsom jag vågar hålla före — efter noggrant betänkande gillade. Jag kan nemligen icke tro, att det förhöll sig så, som den siste talaren sade,

att beslutet om skrifvelsen »slank igenom» utan vidare uppmärksamhet från kammarens sida.

Såsom den siste talaren redan påpekat, är hela innebörden af det föreliggande förslaget den, att de slutting, som hållas enligt kongl. förordningen den 21 mars 1884, skola kungöras i tingslagets kyrkor senast andra söndagen före sluttingens hållande, samt att derjemte Konungens befallningshafvande skall om den utsatta tiden underrättas minst fjorton dagar förut, så att Konungens befallningshafvande må kunna låta införa underrättelse derom i allmänna tidningarna. Det enda stadgande, som för närvarande förekommer i denna sak, är, att tiden för afslutande af ting, hvarom här är fråga, skall genom domhafvandens försorg förut kungöras i tingslagets kyrkor. Sålunda finnes icke någon minimitid föreskrifven, utan det kan hända — och jag kan säga, att jag vet, att det har händt, ehuru jag tror, att det händt mycket sällan — att ett slutting utlyses på söndagen och hålles under någon af de nästföljande dagarne i samma vecka. Sådant kan icke vara lämpligt, och när uppmärksamheten nu blifvit fäst på förhållandet, bör, enligt mitt förmenande, den begärda rättelsen icke af kammaren afslås.

Den siste talaren förmenade, att stora olägenheter skulle kunna för allmänheten uppkomma genom en sådan lagändring som den här föreslagna. För min del kan jag icke se någon som helst olägenhet, som skulle kunna följa deraf, men deremot vågar jag påstå, att verkliga olägenheter kunna inträffa för rättsökande parter, derest sluttinget kungöres allt för kort tid före dess hållande. Det är nemligen af vigt att ega kännedom om tiden för sluttingen icke blott för rättsökande parter, som då afbida utslag i sina mål, utan äfven af många orsaker för allmänheten i öfrigt. I detta hänseende vill jag särskildt påpeka, att det ofta kan vara af största vigt att vid ett sådant slutting söka lagfart eller inteckning. Vål kan man säga, att i allmänhet ingen behöfver härmed uppskjuta ända till sista dagen af tinget, men då det enligt gällande rättegångsordning är tillåtet att vid sluttinget anhängiggöra sådana ansökningar om lagfart och inteckningar och då förhållandena kunna ställa sig så, att det är en ren fataliefråga att begagna sig af denna rätt, följer häraf, att det är af största vigt för menigheten att i god tid blifva underrättad om tiden för sluttingets hållande.

Den sista talaren sade, att lagändringen skulle kunna föranleda ett försenande af tiden för sluttingens hållande. Jag kan icke inse detta. Följden skulle väl närmast kunna inträda i domsagor med två tingslag, men i sådana domsagor hållas de sista sammanträdena under vårtinget i det ena tingslaget i maj och i det andra i juni, och derefter skall tinget vara afslutadt före den 15 uli. Alltid skall det väl då vara möjligt för domaren att kunna eglera sina göromål så, att han kan hinna utlysa tingsafslutningarna två söndagar i förväg, utan att afslutningen härigenom förhalas. I domsagor med två tingslag infaller vidare det sista sam-

*Lagförslag
ang. ändrade
bestämmelser i
fråga om kungörande af tiden för afslutande af ting.*
(Forts.)

Lagförslag
ang. ändrade
bestämmelser i
fråga om kungörande af tiden för avslutande af ting.

(Forts.)

manträdet under höstetinget i det ena tingslaget i slutet af oktober och i det andra i slutet af november, någon gång i början af december. Sluttingen skola sedan hållas inom december månads utgång. Nog bör domaren äfven då kunna hinna att lysa ut sluttingen i tillräcklig tid.

Jag medger, att större betänkligheter skulle kunna möta i fråga om Norrland med dess längre distanser och senare postgång, men härvid är att märka, att den nya tingsordningen af år 1872 i allmänhet icke är införd i Norrland. Om man ser på de särskilda länen, är den nya tingsordningen införd uti Kopparbergs län endast i en domsaga, uti Gefleborgs län i tre, i Vesternorrlands län i två domsagor, i Jemtlands län i ingen, i Vesterbottens län i en och i Norrbottens län i ingen; således i sju domsagor af tjugusju. Lagändringen skulle således, i fall den kongl. propositionen bifalles, i Norrland komma till tillämpning endast i några få fall.

För öfrigt anser jag, att äfven om det möjligen skulle inträffa i några fall, att den ifrågavarande föreskriften, såsom den siste talaren sade, skulle leda till ett försenande af sluttingen på några dagar, så är denna olägenhet för allmänheten af mycket ringa betydelse i jämförelse med den stora fördelen att i god tid före sluttingen få reda på dagen för desammas hållande.

Jag vill icke sluta mitt yttrande utan att i rättvisans namn bestämdt påstå, att landtdomarena, äfven utan denna föreskrift, helt visst skola taga hänsyn till menighetens berättigade anspråk i förevarande hänseende — likasom de i de allra flesta fall hittills gjort det —, men endast den omständigheten, att det kan hända, och att jag vet, att det verkligen händt, att slutting utlysas blott ett par dagar före deras hållande, gör, att jag anser mig böra yrka bifall till utskottets förslag.

Herr statsrådet Annerstedt: Jag skall anhålla att få tillägga några få ytterligare skäl för bifall till lagutskottets hemställan utöfver dem, som anförts af den föregående talaren.

Det förhåller sig i denna sak på det sätt, att i Riksdagen väckts motioner med begäran om förändrade föreskrifter i fråga om kungörande af slutting och att dessa motioner upprepade gånger föranledt lagutskottet att göra framställning om en skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t. Dessa skrifvelseförslag afslogos till en början af denna kammare, men vid 1899 års riksdag beslöt äfven Första Kammaren att, i likhet med medkammaren, godkänna den af lagutskottet föreslagna skrifvelsen. I olikhet med en föregående talare kan jag för min del icke tro, att detta kammarens beslut berodde på något förbiseende, utan att detta beslut tvärtom hade sin grund deri, att lagutskottet vid sistlidet års riksdag i sitt förslag tagit hänsyn till de hufvudanmärkingar, som vid 1898 års riksdag framlades utaf den af talaren åberopade kamraten på vermlandsbänken. Talaren på vermlandsbänken framhöll starkt de olä-

genheter, som skulle följa af en lagstadgad skyldighet för landt- domarena att lång tid i förväg bestämma dagen för sluttingen samt derom utfärda kungörelse, och han var då den ende talare, som i frågan uppträdde i denna kammare.

Med anledning af de anmärkingar, hvilka af den anförde talaren framstälts, yttrade 1899 års lagutskott i sin hemställan såsom sin uppfattning i ämnet, att »något hinder mot stadgande af skyldighet för domaren att senast viss kortare tid före sluttingen derom utfärda kungörelse torde deremot ej möta, och äfven synes det böra tagas under öfvervägande, huruvida ej annonsering i lämplig tidning bör om tiden för sluttinget ega rum». Jag föreställer mig också, att det var just denna lagutskottets ståndpunkt, som föranledde Första Kammarens beslut och aflåtandet af Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t.

Sedan nu båda kamrarna i en sådan detaljfråga som denna beslutat en skrifvelse, innefattande begäran om en lagändring till fördel för vissa rättsökande — jag har icke hört någon ifrågasätta, att det föreliggande förslaget icke skulle åtminstone för en del rättsökande medföra rätt afsevärda fördelar —, så hemställer jag, om det kan vara lämpligt, att Första Kammaren nu skulle låta de af den föregående talaren framhållna svårigheterna, hvilka måste anses vara af mindre betydelse, föranleda dertill, att kammaren, med afvikande från sitt en gång fattade beslut, skulle afslå Kongl. Maj:ts proposition. I den kongl. propositionen har ju, såsom herrarna finna, all hänsyn tagits till kammarens ståndpunkt i frågan, då i propositionen bestämts, att domaren endast fjorton dagar före sluttinget behöfver bestämma dagen derför och härom insända uppgift till Konungens befallningshafvande, som sedan har att bestyra om uppgiftens införande i allmänna tidningarna; och tidigare behöfver härads höfdingen ej heller underrätta presterskapet om tiden för sluttinget.

Nu har den förste talaren åberopat, att postgången i vissa delar af landet skulle vara så långsam, att domaren ej skulle kunna med säkerhet påräkna, att, om han afsänder kungörelsen till presterskapet först inom en vecka före andra söndagen före tingsafslutningen, denna kungörelse i tillräcklig tid kommer samtliga vederbörande till handa. I fall verkligen det skulle finnas någon ort i vårt land, der postgången skulle vara sådan, som den ärade talaren här angifvit, så föreställer jag mig, att det blott behöfves, att domaren ingår till generalpoststyrelsen med en skrifvelse och fäster dess uppmärksamhet på missförhållandet, för att styrelsen skall låta sig angeläget vara att rätta detsamma.

För öfrigt måste man ihågkomma, att det förevarande förslagets antagande kommer att medföra en visst icke obetydlig fördel för en ganska stor del af de rättsökande. För närvarande är det ingalunda lätt för en person, som bor på något afstånd från ett tingställe, att förskaffa sig vetskap om, när slutting der hålles,

*Lagförslag
ang. ändrade
bestämmelser i
fråga om kungörelse af tiden för afslutande af ting.*

(Forts.)

Lagförslag ang. ändrade bestämmelser i fråga om kungörande af tiden för afslutande af ting. något, som dock kan vara ganska viktigt för honom att känna. Deremot erbjuder den kongl. propositionen honom en ganska lätt utväg att erhålla kunskap om tiden för sluttings hållande, då han blott skulle hafva att i de allmänna tidningarna efterse densamma. Och den olägenhet, hvilken den förste talaren framhållit, nemligen att det skulle kunna hända, att en domare, som eljest skulle kunnat utsätta ett slutting till någon dag före jul, nu skulle blifva nödsakad att hålla sluttinget mellan jul och nyår, synes mig icke kunna uppväga dessa fördelar, som förslaget medför.

(Forts.)

På dessa grunder och med åberopande af kammarens i fjol fattade beslut får jag yrka bifall till lagutskottets hemställan.

Herr Hasselrot: Med anledning af hvad min ärade vän på smålandsbänken yttrade, ber jag få göra några erinringar, likasom äfven med anledning af herr justitieministerns anförande.

Herr Berg omnämde, att han hört uppgifvas, att en domare skulle hafva låtit lysa papperslösen på söndag och sedan hållit den påföljande måndag. Jag skulle gerna vilja veta både namnet på denne domare och orten, hvar det skett. Har det skett, så anser jag, att den domaren icke fullgjort sin skyldighet och borde hafva åtalats. För öfrigt, om det hålles omkring 250 slutting om året och ett sådant förhållande inträffat en gång på t. ex. tio år, d. v. s. en gång på 2,500 — frågar jag, om det kan vara skäl att för ett sådant enstaka fall ändra lagen. Vidare säger herr Berg, att en domare bör kunna reglera sitt arbete så, att han kan avsluta tingen lika tidigt som förr, äfven om han skall lysa sluttinget fjorton dagar förut. Jag vågar säga bestämdt nej härtill! I min domsaga liksom i många andra får allmänheten genom ändringen ofta, kanske oftast, vänta åtta eller tio dagar längre, än eljest blefve fallet. Kan herr Berg ordna det på annat sätt, är det lyckligt för honom. Jag kan det icke. Vidare åberopade han förhållandena i Norrland, och han sade, att det endast var få ställen, der den nya tingsordningen hunnit genomföras. Men denna är dock nästan allmänt genomförd utefter kusten, och år för år blir detta förhållandet i allt flera domsagor. Skall då införas en bestämmelse, som erkännes icke der utan olägenhet kunna tillämpas?

Herr justitieministern yttrade, att förslagets genomförande skulle medföra afsevärda fördelar. Icke åtminstone för domsagornas invånare. De äro vana vid att höra efter dagen för sluttinget; de få lätt reda derpå utan något tidigare kungörande. Men fördelarne komma advokaterna i städerna till godo. Det är från en sådan, motionen utgått, och det är från dessa, klagan utgått deröfver, att de icke nog tidigt fått reda på dagen för slutting. Nu erkänner jag villigt, att jag icke har synnerlig förkärlek för främmande advokater vid landtdomstolarne, men jag ville dock gerna bereda dem både denna och andra fördelar, så vidt det icke skulle ske på bekostnad af förmåner för domsagans invånare. Jag tror, att man

vinner bra litet, men förlorar rätt mycket genom ett bifall till detta förslag.

Herr Leman: I motsats till den föregående talaren tror jag att man genom den föreslagna lagförändringen kan vinna ganska mycket, men förlora bra litet. Talaren sade, att fördelarne endast vore på advokaternas sida. Detta påstående är origtigt, ty det är just den stora allmänheten, som får njuta fördelarne. Förr i världen, när kommunikationerna voro dåliga och då affärsrörelsen höll sig mera inom domsagan, då var det icke så viktigt för dem, som bodde utom domsagan, att få veta dagen för sluttinget. Men numera är det ganska viktigt att få veta det, t. ex. för verkställande af inteckningsförnyelse och dylikt. Jag kan icke förstå skuggträdslan hos lagutskottets värde ordförande. Alla öfriga vid riksdagen närvarande ordinarie häradshöfdingar, utom en, hafva meddelat mig, att det icke är något, som hindrar att kungöra tiden för sluttinget enligt kongl. propositionen. Jag anholder därför, att, då Riksdagen förra året begärt och utan något som helst motstånd begärt ett förslag i detta ämne och Kongl. Maj:t nu framställt ett dylikt, Första Kammaren måtte infria sin förbindelse.

*Lagförslag
ang. ändrade
bestämmelser i
fråga om kun-
görande af ti-
den för afslu-
tande af ting.
(Forts.)*

Herr Unger: På de af justitieministern anförda skäl och utan afseende på de invändningar, som af lagutskottets ordförande blifvit uttalade, ber jag få yrka bifall till lagutskottets förslag.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes jemlikt derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i föreliggande utlåtande hemställt samt vidare på afslag derå, och förklarades den förra propositionen, hvilken upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande lagutskottets den 6 och 7 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändring af gällande bestämmelser i afseende å mått och vikt.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 2.

Herr statsrådet grefve Wachtmeister: Såsom herrarne veta, är det nu föreskrifvet, att mått, mål och vichter skola justeras, innan de få användas i handel och vandel. Detta gäller äfven i fråga

*Ifrågasatt
periodisk om-
justering af
vägar.*

*Ifrågasatt
periodisk om-
justering af
vågar.
(Forts.)*

om vågar, och den, som använder en ojusterad våg, gör sig därför förfallen till ansvar. I fråga om mått, mål och vigter, vågar deruti inbegripna, gäller vidare, att de skola omjusteras, om de befinnas felaktiga, men mellan vågar och andra mättnings- och vägningsredskap förefinnes en olikhet deruti, att dessa andra redskap skola periodiskt omjusteras, vigter t. ex. hvart tredje år, medan detta icke gäller om vågar. Den, som en gång justerat sin våg, behöfver icke låta omjustera den, om den icke befunnits felaktig. Kongl. Maj:t har nu föreslagit, att den periodiska omjusterings-skyldigheten måtte utsträckas till att omfatta äfven vågar. Detta förslag har blifvit af lagutskottet afstyrkt.

Såsom skäl härför har utskottet anfört först, att, »så vidt utskottet har sig bekant, ej visat sig något verkligt behof af förändring uti gällande bestämmelser härutinnan». I detta afseende hyser emellertid den personal, som har att syssla med justeringsväsendet, en afvikande mening. Redan för några år sedan gjorde chefen för kontroll- och justeringsbyrån en framställning om införande af periodisk omjustering af vågar. Denna framställning kom emellertid icke fram till Riksdagen, då den blef afstyrkt af vetenskapsakademien. Nu hafva af samtliga 42 justerare i riket 41 gjort framställning i samma ämne, och den fyrtioandre har i en rapport till kontrollbyrån förklarat sig ause omjusteringen erforderlig. Kontrollbyrån har ansett förändringen fortfarande behöflig och förnyat framställningen. Denna har nu också vunnit understöd af vetenskapsakademien.

I allmänna medvetandet ingår redan, att vigter skola omjusteras, men detta är ej nog för att trygga ett riktigt resultat. Är vågen felaktig, blir resultatet felaktigt, äfven om vigten är riktig. Det finnes vågar, som ingalunda äro af en så enkel beskaffenhet som de likarmade vågarna. Det finnes taffelvågar och decimalvågar af mycket komplicerad beskaffenhet, som väl behöfva omses litet emellan. Jag ber att få i afseende å behofvet af omjustering af vågar anföra några siffror ur justerarens i tjuguförsta distriktet — det i Malmö — berättelse. Under april 1898 omjusterades 23 tullpackhuset i Malmö tillhöriga vågar, deraf 11 kasserades. Af de senare var 1 justerad samma år en gång förut samt 6 stycken två år förut. 1899 i februari omjusterades 28 vågar i tullpackhuset, deraf 14 kasserades, och af dessa voro 11 justerade en gång förut under året.

Nu är det visserligen sant, att polismyndigheten äfven har att, så vidt ske kan, hvarje år verkställa undersökning rörande vågars rättighet, men polismyndigheten har ofta nog icke tillräcklig sakkunskap. Det är nemligen icke en så enkel sak att tillse, huruvida vågar äro riktiga. Det består icke uti att blott taga två lika vigter och lägga i vägskålarna. Det är medgifvet ett visst remedium för vigter, en viss lagligen tillåten afvikelse från den rätta vigten. Är nu detta remedium taget i anspråk vid båda vigterna,

kan resultatet af deras användande vid vågens justering blifva mindre riktigt. Vidare finnas taffelvågar eller sådana, der vågskålen ligger ofvanför balansen. Dessa lemna ofta olika utslag allt efter den punkt, der man lägger vigten. Detta får icke ske, och det måste i sådant fall undersökas, om vågen är riktig i det nämnda afseendet. Äfven måste undersökas, om vågen faller ett riktigt utslag, om den är tillräckligt känslig.

Utskottet har vidare anmärkt, att en periodisk omjustering af vågar ej bereder någon nämnvärd säkerhet för vågarnas rättighet. Ja, någon absolut visshet för vågarnas rättighet kan man icke vinna, men denna anmärkning gäller också om den första justeringen och äfven om vigter. Vigter kunna ändras utan att justeringsmärket rubbas, men en omjustering hvar tredje år af sakkunnig person är dock ganska betryggande.

Utskottet talar äfven derom, att man genom att stadga periodisk omjustering af vågar skulle riskera att slappa allmänhetens vaksamhet vid vågars användning. Jag tror dock icke, att allmänheten har synnerlig förmåga att tillse, det vågar äro rigtiga. Man behöfver blott tänka på, att vid den stora handel, som eger rum i speceributiker, det ofta är tjenstfolket, som verkställer uppköpen. Deras förmåga att kontrollera vågarna torde icke vara stor.

Det är ju ostridigt, att det allmänna behöfver göra sig till målsman för allmänhetens intresse i fråga om rättigheten af mått, mål och vikt. Då nu lagstiftningen här företer en lucka af icke blott teoretisk, utan äfven praktisk betydelse derutinnan, att icke vågar äro underkastade samma bestämmelser i afseende å omjustering som öfriga mättnings- och vägningsredskap, tror jag, på grund af hvad jag anfört, icke, att utskottet anfört skäl af beskaffenhet att förringa vigten af det utaf Kongl. Maj:ts framställda förslaget, till hvilket jag ber att få yrka bifall.

Herr Lundström: Utskottets hemställan med afseende å andra punkten af Kongl. Maj:ts proposition har jag icke kunnat biträda, utan deremot afgifvit min reservation. Jag har ansett den kongl. propositionen hafva bort äfven i denna del bifallas. Förordningens stadganden om omjustering af mått och vigter hafva väl tillkommit i syfte, att allmänheten må erhålla trygghet att få den vikt och det mått, som begäres. Lika nödvändigt som det är att omjustera vigter, synes det mig vara att omjustera vågarna, i synnerhet sådana, som äro mera sammansatta, såsom decimalvågar, taffelvågar och dylika, och därför lätt råka i olag. Det är klart, att, om vågen är felaktig, äfven resultatet af vägningen skall blifva felaktigt, huru rigtiga vigterna än äro. Lika väl som vigterna skola omjusteras hvar tredje år, böra således äfven vågarna undergå en sådan periodisk omjustering.

De skäl, hvarpå utskottet grundat sitt afslag, hafva redan af herr finansministern blifvit i hufvudsak vederlagda. Jag skall der-

*Ifrågasatt
periodisk om-
justering af
vågar.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
periodisk om-
justering af
vågar.
(Forts.)*

för endast yttra mig om det af utskottet sist anförda skälet, som äfven torde vara det, som mest inverkat på det slut, hvartill utskottet kommit. Utskottet säger, »att en föreskrift om periodisk omjustering af vågar skulle åsamka den, som af en dylik föreskrift träffades, afsevärdt besvär och ej ringa kostnader». Naturligt är, att en sådan omjustering skulle förorsaka dem, som drabbas deraf, något mera besvär och något större kostnad, än när omjustering icke behöfver ske. Men det gäller här allmänhetens intresse, hvarjemte besväret och kostnaderna icke torde blifva så särdeles afsevärda, då de återkomma blott hvar tredje år och samtidigt med vigternas omjustering.

Då jag stått ensam om min åsigt i utskottet, vågar jag icke tro, att den kan vinna något bifall i kammaren, men då jag anser, att nu gällande föreskrift om vigternas omjustering med nödvändighet betingar äfven vågarnas omjustering, ber jag ändock få hemställa om afslag på utskottets förslag och bifall till den kongl. propositionen.

Herr Hasselrot: Lagutskottets majoritet och jag för min del hafva en annan uppfattning än den, herr finansministern uttalat såsom grundval för lagstiftningen i detta ämne, nemligen att denna bör göra sig till allmänhetens målsman härutinnan. Vi hafva den uppfattningen, att lagstiftningen icke annat än i nödfall bör lägga preventiva band på handel och rörelse. Detta har varit motivet för oss. Lagutskottet har icke känt sig öfvertygad om behovet af att utsträcka omjusteringskyldigheten äfven till vågar. Det är visserligen sant, att justerarne temligen allmänt ifrågasatt en sådan utsträckning, och jag vill icke på det allra aflägsnaste insinuera, att motivet härtill varit önskan om ökade inkomster. Men äfven omedvetet kan detta hafva bidragit till framställningen. Denna har nu tillstyrkts af kontroll- och justeringsbyrån och vetenskapsakademien. Att den förra tillstyrkt framställningen, finner jag naturligt, liksom också att vetenskapsakademien, som hufvudsakligen sett saken ur teoretisk synpunkt, gjort det. Men jag hänvisar till andra auktoriteter. När frågan var före 1885, afgafs ett utlåtande af generallöjtnanten friherre Wrede samt professorerna Lindhagen och Edlund. Dessa ansågo omjustering af vågar icke behöflig. Hvem som har rätt är naturligtvis svårt att bedöma. Lagutskottet har sett på det praktiska förhållandet, sådant det är, och har icke haft anledning misstro riktigheten af vågarna i allmänhet. I allmänhet ser man lätt, om icke på alla, så åtminstone på de allra flesta vågar, om dessa gifva ett rätt utslag, men det ser man icke på vigter.

Vidare är det en omständighet, som lagutskottet icke berört i sitt betänkande, men som dock varit af betydelse för utskottet. Såsom herrarne veta, är förordningen i förevarande ämne af administrativ natur. De bestämmelser, som underställas Riksdagen, äro

endast allmänna. Här står visserligen endast, att vågar skola omjusteras, men man har icke någon säkerhet beträffande innebörden häraf. Man vet icke, hvilka vågar, som afses. I förordningen står taladt beträffande vigter om sådana, som begagnas i öppna bodar eller magasin vid handel och eljest, då varor aflemnas eller mottagas efter vigt. Men huru kommer det att ställa sig beträffande vågar på landet, der landtmannen ofta säljer spanmål och andra varor från sina magasin? Skall man der hafva skyldighet att omjustera vågarna? Ja, detta beror på Konungens administrativa lagstiftning, men en sådan risk vill man ej underkasta sig. Blotta tanken härpå hos landtmännen gjorde saken omöjlig. Att på bestämda tider med korta mellanrum föra sina dyrbara och tunga vågar till omjustering, skulle icke blott medföra betydliga kostnader, utan äfven risker vid transporten. En omjusterad våg kan allt för väl vara felaktig, när den kommer hem. Jag yrkar bifall till lagutskottets hemställan.

*Ifrågasatt
periodisk om-
justering af
vågar.
(Forts.)*

Herr Almgren, Fredrik: Med min reservation åsyftade jag bifall till Kongl. Maj:ts proposition i hvad angår sådana vågar, som icke kunna med lätthet af hvem som helst kontrolleras, sålunda icke heller af polismyndighet enligt gällande förordning. Jag afsåg decimalvågar och taffelvågar.

Då jag emellertid nyss inhemtat, att frågan i Andra Kammaren redan afgjorts, så att Kongl. Maj:ts proposition i denna punkt afslagits, vill jag icke upptaga kammarens tid med att vidare motivera min reservation.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande förevarande punkt yrkats, dels att hvad utskottet hemställt skulle bifallas, dels ock att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, måtte bifalla Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Sedermera gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Vid förnyad föredragning af lagutskottets den 6 och 7 innevarande februari bordlagda utlåtande n:o 5, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 18 kap. 16 § strafflagen, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 1, till Konungen, angående verkstald omröstning öfver högsta domstolens ledamöter,

Lördagen den 10 Februari.

dels ock till Riksdagens förordnanden, n:o 2, för komiterade för tryckfrihetens vård.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Rettig* under tolf dagar från innevarande dag.

Justerades sju protokollsutdrag för detta sammanträde, hvar efter kammaren åtskildes kl. 1,52 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 13 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 6 i denna månad.

Upplästes ett inkommet läkareintyg, så lydande:

Att v. talmannen, bruksegaren m. m. *Chr. Lundeberg* — på grund af ledgångsreumatism — för närvarande är urståndsatt att bevista Riksdagen, intygas härmed på heder och samvete.

Stockholm den 11 februari 1900.

Carl Oscar Olin,

legit. läkare.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets den 10 innevarande månad bordlagda utlåtanen n:is 2—4 och 20, äfvensom bevillningsutskottets samma dag bordlagda betänkande n:o 1.

Upplästes och godkändes konstitutionsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 3, till Konungen, angående af Riksdagen beslutade ändringar i rikets grundlagar.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Bohnstedt* under fjorton dagar från morgondagen.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde.

Herr *Lithander* afgaf en motion, n:o 32, angående skrifvelse till Konungen med begäran om framläggande af förslag till förbättradt sätt att pensionera sjöfolk.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Kammaren åtskildes kl. 2,50 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.
